

Kako u KINI pet postaje tri dolara

Kinezi lako izračunaju da tanje staklo znači jeftiniju čašu koju mogu prodati svakom kupcu, ali i kupci moraju računati da bi im u fabrikama u kojima kupuju na kamione mogla biti spakovana jedna, a poslije na brodove potpuno druga roba

PIŠE: Zdravko Čupović zdravko@startbih.info

Po podacima Uprave za indirektno oporezivanje BiH, 2011. godine u BiH je direktno iz Kine uvezeno ukupno 67.908 tona razne robe, ukupne vrijednost 250 miliona KM. Godinu ranije uvezeno je 59.583 tone robe ukupno vrijedne 204 miliona KM.

PLATITI MAČKA U DŽAKU

Ako se, međutim, računa sva roba koja je uvezena u BiH 2011. godine, a da joj je porijeklo iz Kine, što znači da se uvozila i iz te i iz ostalih zemalja, ukupno je uvezeno 131.311 tona razne kineske robe u vrijednosti od 775 miliona KM. Godinu ranije, 2010., bilo je to 101.369 tona, ukupne vrijednosti 550 miliona KM.

Iz ovih podataka evidentno je da je bh. uvoz iz najmnogoljudnije zemlje svijeta u stalnom porastu.

- Radi se o robi široke potrošnje, ali najzastupljenije su razne tkanine, tekstil, odjeća i obuća. Pored toga, uvezeno je mnogo raznih tehničkih uređaja - kaže za Start BiH portparol Uprave Ratko Kovačević.

Sve one koji namjeravaju uvoziti iz Kine vrebaju opasnosti - od nekvalitetne robe do fantomskih firmi, pa stoga ne čudi stvaranje regionalnih informativnih portala koji trgovačke rizike pokušavaju svesti na minimum.

Od kraja 2010. godine putem web portala *uvozizkine.com* Zrenjaninac Miroslav Mihić u partnerstvu sa hrvatskim državljaninom Josipom Glušcem, koji već četiri godine živi i vodi kompaniju u Kini, praktično jedini nude kompanijama iz našeg regiona usluge pronalazjenja, provjere kvaliteta robe, prodavca i provjere prilikom uvoza u Kini.

Uz proviziju od tri do 10 posto, cijeli proces vode do trenutka kada roba stigne do carine zemlje iz koje je kupac.

- Ako kupujete robu direktno od prodavca, to je onda mačka u džaku. Dok ne stigne ne znate šta ste kupili, a najgore je što ste je platili. Jednom kada je platite, vraćanja para više nema. Ako angažujete nas ili neku drugu firmu za proveru, mi možemo otići u fabriku i iskontrolisati robu, kvali-

tet izrade, sastojke ili sve ono što je bitno za odgovarajući proizvod. Isto tako možemo kontrolisati utovar na kamion u okviru fabrike, kao i utovar robe na brod. Kinezi znaju da podvale - jednu robu utovare na kamion, a drugu na brod. Ima svega. Zbog toga mi postojimo - ilustruje Mihić za Start BiH samo dio trgovačkih opasnosti.

On često dobija zahtjeve za pomoć oko robe koju su ljudi platili ali je nisu dobili ili je pristigla roba neupotrebljiva i ne zadovoljava kvalitetom.

U takvim slučajevima se, upozorava on, malo šta može učiniti.

- Uvek je bolje obezbediti se na vreme, nego se kasnije kajati zbog bačenog novca. Ovo važi i za slučajeve kada poslužete sa navodno *proverenim* prodavcem. Te vrste prevara su najgore. Kada dva, tri puta kupite robu od nekog prodavca na sitno i sve ispadne u redu, pomislite da je on pouzdan i sledeći put poručite veliku količinu, a on vas baš tada prevari. To je najgora stvar koja može da vam se desi u trgovini sa Kinom. Tad su najveći gubici. Zato tvrdim da je uvek bolje imati nekog ko će vam proveriti robu pre plaćanja i slanja - nastavlja Mihić.

KVALITET JE I U KINI SKUP

Nakon što zainteresovani uvoznik kontaktira Mihića i Glušca, prvo se prikuplja što više informacija o samom artiklu koji se traži, kao i količina, jer to direktno utiče na cijenu robe.

Potom počinje potraga za od-

jer je to ilegalno.

Pitanje kvaliteta robe je, pored cijene, sa stajališta krajnjeg potrošača svakako najvažnije, a kineski kvalitet baš i nije na dobrom glasu. Međutim...

- Sami smo krivi što su na našem tržištu loši proizvodi i što je stvorena slika da Kinezi prave samo lošu robu. Ako želite, u Kini možete nabaviti veoma kvalitetnu robu. Ako odete u SAD, možete naići na kinesku robu sa doživotnom garancijom. Međutim, cena takve robe je i u Kini velika. Sami zaključite da li bi takva roba mogla da se prodaje na našim siromašnim tržištima - kaže Mihić.

Kinezi su veoma vješti trgovci i uvijek će pokušati udovoljiti kupcu i prodati svoj proizvod.

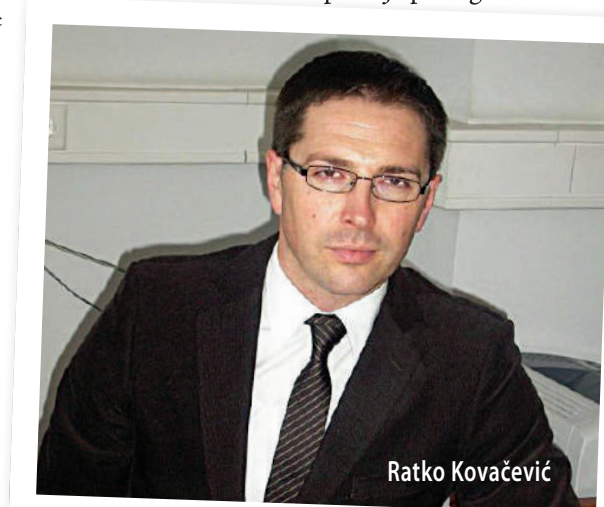
- Recimo, ako hoćete da kupite čašu koja košta pet dolara, a vi kažete Kinezu da je skupa i da biste je platili dva ili tri, on neće reći *ne može*, nego će sestri računati: *ako smanjim čašu, stanjijm debljinu stakla, reći će, pa dobro, evo ova-ko bi izgledala vaša čaša za tri dolara. Kupac je zadovoljan, prodavac je zadovoljan. Tako uglavnom nama stiže loša roba - slikovit je Mihić.*

Načini i vrste plaćanja zavise isključivo od prodavca i obično se traži 30 do 50 posto avansa, a ostatak po dogovoru, uglavnom kad kupac dobije potvrdu da je roba u luci ili na brodu. Maksimalna narudžba ne postoji, prodavci uslovljavaju samo za minimalnu količinu, ali i oko toga se može cjenjkati, tvrdi naš sagovornik uz logičnu konstataciju da se na veću količinu može dobiti i niža cijena.

Inače, robe kupljene u Kini se transportuju uglavnom brodovima koji su, ujedno, i najjeftiniji.

Ti brodovi stižu u sve veće svjetske pomorske luke, ulaze čak i u riječne tokove, pa roba iz Kine brodom ide i Dunavom.

Međutim, kada dobijete robu, mogućnost rekla-

Ratko Kovačević

govorajućom robom.

Postoji, također, i mogućnost asistencije kada kupac već zna i robu i prodavca od kojeg je želi kupiti.

Ni u jednom slučaju, tvrdi Mihić, oni se ne bave izvozom poznatih svjetskih brendova

DESET MILIONA U SKLADIŠTIMA

Trenutno se u skladištima Uprave za indirektno oporezivanje širom BiH nalazi roba vrijedna 10 miliona KM.

Od tog iznosa roba u vrijednosti od sedam miliona KM je pravosnažno oduzeta, što znači da su postupci pred nadležnim sudovima okončani, dok je roba u vrijednosti tri miliona KM privremeno oduzeta i služi kao dokazni materijal u postupcima pred nadležnim sudovima koji se još uvijek vode.

Tokom 2011. godine iz skladišta Uprave izašlo je

raznih roba u vrijednosti od dva miliona KM. Dio toga, većinom akcizne robe poput cigareta, u vrijednosti od 1,5 miliona KM, uništen je u skladu sa odlukama nadležnih sudova, a dio robe u vrijednosti od 500.000 KM je prodan putem aukcija, licitacija ili direktno.

Prošle godine Uprava je organizovala 91 aukciju i direktnu prodaju, a prihodi od prodane robe uplaćuju se na jedinstveni račun i dijele korisnicima zajedno sa svim ostalim prihodima od indirektnih poreza.

UČINAK CARNIKA

NAJVEĆE ZAPLJENE 2012.

Januar: Ovlašteni službenici Uprave za indirektno oporezivanje BiH u januaru su spriječili u Carinskoj ispostavi Sarajevo nezakonit pokušaj uvoza 4.020 komada krivotvorenih masažera *Kosmodisk*, čija se ukupna tržišna vrijednost procjenjuje na 500.000 KM. Roba je uvezena iz Kine.

April: Ovlašteni službenici Uprave u Regionalnom centru Tuzla otkrili su na području tržnice *Arizona* nelegalno skladište sa raznom krivotvorenom kineskom robom, čija se ukupna tržišna vrijednost procjenjuje na 450.000 KM. Radi se o krivotvorenoj robi poznatih svjetskih marki kao što su sunčane i dioptrijske naočare, ručni satovi i razna tekstilna roba. Pored poslovnog prostora, ovlaštene službenici Uprave pronašli su i neprijavljeno skladište, koje je koristila firma *HAI WANG* d.o.o.

NAJVEĆE ZAPLJENE 2011.

Početak 2011.: Službenici Uprave i pripadnici Centra javne bezbjednosti Trebinje otkrili nezakonit uvoz i prometovanje 19.200 kilograma sirove kafe. Nadležni sud je izrekao zaštitnu mjeru oduzimanja 320 vreća sirove kafe (19.200 kilograma). Tržišna vrijednost oduzete kafe procjenjuje se na oko 150.000 KM.

Mart: Službenici Uprave spriječili u Carinskoj ispostavi Sarajevo nezakonit pokušaj uvoza 5.280 komada krivotvorenih električnih i neelektričnih masažera *Kosmodisk Classic* i *Relax Tone*, čija se ukupna tržišna vrijednost procjenjuje na 585.000 KM.

April: U Carinskoj ispostavi Sarajevo spriječen nezakonit pokušaj uvoza raznih tekstilnih proizvoda. Radilo se o pantalonama, majicama, trenerkama i donjem vešu čija se tržišna vrijednost procjenjuje na oko 50.000 KM.

Maj: U Carinskoj ispostavi Aerodrom Sarajevo spriječen pokušaj nezakonitog uvoza 796 komada tableta *viagra* ukupne tržišne vrijednosti oko 20.000 KM. Roba je bila lažno deklarirana i upućena na fizičko lice sa mjestom prebivališta u BiH.

August: U saradnji sa Tržišnom inspekcijom Brčko Distrikta privremeno oduzeti nezakonito prometovani tekstilni proizvodi na tržnici *Arizona* u vrijednosti većoj od 100.000 KM.

Oktobar: Na terminalu Carinske ispostave Mostar privremeno oduzeti tekstilni proizvodi i ručni satovi, koje su na nezakonit način šverceri pokušali uvesti u BiH. Vrijednost privremeno oduzete kineske robe iznosi 110.000 KM.

Oktobar: Ovlašteni službenici Uprave za indirektno oporezivanje BiH u Carinskoj ispostavi Grude privremeno oduzeli razne tekstilne proizvode kineskog porijekla, koji su na nezakonit način trebali biti uvezeni u BiH. Vrijednost privremeno oduzete robe iznosi 50.000 KM.

Novembar: Na terminalu Carinske ispostave Tuzla privremeno oduzeti razni proizvodi porijeklom iz Kine, na nezakonit način pokušani biti uvezeni u BiH. Vrijednost privremeno oduzete kineske robe iznosi 135.000 KM.

macije ili povrata novca gotovo ne postoji.

ČARAPE ZA DVA FENINGA

Kao odgovor na globalno popularni *e-Bay*, u Kini je pokrenut portal za kupovinu *Taobao*. On je u nekim segmentima čak i pretekao *e-Bay*, što nimalo ne čudi, s obzirom da u ponudi ima više od 800 miliona proizvoda, 370 miliona registrovanih korisnika, 500 proizvoda koji se prodaju svake sekunde i dnevni promet koji nekada iznosi i do 300 miliona dolara.

- Kineski sajtovi koji su okrenuti samo kineskom tržištu su veoma jeftini, ali je problem što se sa njih ne može kupovati ako ste van Kine. Primera radi, obične čarape možete kupiti na komad po ceni od 0.01259 eura. To je, naravno, cena na *Taobao* sajtu, bez slanja. Ako želite da uspostavite kontakt sa prodavcem, vi kao kupac trebali bi znati bar osnove kineskog jezika, a da bi kupili nešto sa *Taobaoa* morali bi imati račun u kineskoj banci. Međutim, mi smo pokrenuli portal www.kupovinaizkine.com i jedini na ovom prostoru omogućili kupovinu proizvoda na maternjem jeziku direktno iz Kine sa najjeftinijih kineskih online sajtova. Nema minimalne porudžbine, a sve narudžbe kreirate na maternjem jeziku, nakon čega ih mi kupujemo na kineskom. Isto tako, ako kojim slučajem imate neugodnosti prilikom kupovine, tu smo da pomognemo i zajednički rešimo problem - kaže Mihić.

Tokom prva četiri mjeseca 2012. godine službenici Uprave za indirektno oporezivanje podnijeli su 236 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima u BiH,

pokretanje prekršajnog postupka, a vrijednost privremeno oduzete robe je dva miliona maraka.

- Detaljnim pregledom pošiljki se najčešće utvrdi da količina robe u kontejneru koja se prijavi za uvozno carinjenje ne odgovara količini prijavljenoj na fakturi. Fature budu umanjene vrijednosti u odnosu na ono što se pokuša uvesti u BiH - kaže Kovačević.

Na nezakonit način roba se, potvrdio nam je

zbog sumnje da su učinjeni carinski prekršaji.

Vrijednost privremeno oduzete robe je milion KM.

Među oduzetom robom najviše je sunčanih i dioptrijskih naočara, raznih tekstilnih proizvoda, satova, automobila i dijelova za automobile, tableta *viagra*, mobilnih telefona, kozmetike, cigareta...

Prošle godine podnesena su 472 zahtjeva za

on, najčešće pokušava uvesti iz Kine.

- Roba dolazi brodovima u luke na Jadranu, a potom se u kontejnerima uvozi u BiH. Posebno se često pokušava uvesti roba koja predstavlja kopiju poznatih svjetskih brendova, što je protivzakonito. U tim situacijama, naši službenici zaustavljaju pošiljku i pozivaju ovlaštenog zastupnika za uvoz te robne marke u BiH, koji potvrđuje da li je riječ o falsifikatu - kaže Kovačević. ●